

**Pesach Made Easy...
or at Least Easier!**

Rabbi Efrem Goldberg

THE MITZVOS OF PESACH – 3 POSITIVE & 4 PROHIBITIONS

RAMBAM (1) רמב"ם (הקדמה אלה' חמץ ומצה)

ה' שלא יראה חמץ כל שבעה והוא אמרו יתברך] ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך ואין אלו שני לאוין בשני ענינין אבל הם בענין אחד ובביאור אמרו פתח הכתוב בחמץ וסיים בשאור לומר לך הוא חמץ הוא שאור, ונכפל הלאו בשאור בפרשת כל הבכור:
 ו' והוא (לאוין ר"א) שלא ימצא חמץ כל שבעה והוא אמרו ית' שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם והוא בפרשת החדש:
 ז' והוא (עשין קנ"ח) לאכול מצה בלילי הפסח פי' יהיה שם כבש הפסח או לא יהיה והוא אמרו ית' בערב תאכלו מצות והפסוק הוא בסוף פרשת החדש:
 ח' והוא (עשין קנ"ו) לספר ביציאת מצרים כל אותה הלילה והוא אמרו ית' והגדת לבנך וכתוב ויאמר משה אל העם זכור את היום וגו' ושניהם בפרשת קדש לי:

א' והוא שלא לאכול חמץ ביום ארבעה עשר מחצות היום ולהלן. פירוש והוא אמרו לא תאכל עליו חמץ, ומלת עליו הנזכר בפסוק זה שבה (לקריאת) [לכבש] הפסח שהחובה בו ביחוד ממש שעות ולמעלה, והפסוק הזה הוא בפרשת כל הבכור:
 ב' והוא להשבית שאור מ"ד הוא אמרו ית' אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם וראשון דמעיקרא משמע ופסוק זה הוא בפרשת החדש:
 ג' והוא (לאוין קצ"ז) שלא לאכול חמץ כל שבעה והוא אמרו ית' (כל מחמצת לא תאכלו) [ולא יאכל חמץ]. והוא בפרשת קדש לי כל בכור:
 ד' והוא (לאוין קצ"ח) שלא לאכול תערובת חמץ כל שבעה והוא אמרו ית' [כל מחמצת לא תאכלו והוא בפרשת החדש.

(A) SHMOS (2) שמו"ס (יב: טו)

¹⁵ For a seven-day period shall you eat matzos, but on the previous day* you shall nullify the leaven from your homes; for anyone who eats leavened food — that soul shall be cut off from Israel, from the first day to the seventh day.

שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם כי כל-אכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מיישרי אל מיום הראשון עד-יום השבעה:

(B) 1810 (3) שמו"ס (יג: ח)

¹⁶ In the first [month], on the fourteenth day of the month in the evening shall you eat matzos, until the twenty-first day of the month in the evening.

ב-ראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב:

(C) 1810 (4) שמו"ס (יד: ח)

⁸ And you shall tell your son on that day, saying, 'It is because of this that HASHEM acted on my behalf when I left Egypt.'

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים:

(D) DEVARIM (5) דברים (טו: ט)

³ You shall not eat leavened bread with it, for seven days you shall eat matzos because of it, bread of affliction, for you departed from the land of Egypt in haste — so that you will remember the day of your departure from the land of Egypt all the days of your life.

לא-תאכל עליו חמץ... שבעת ימים תאכל-עליו מצות לחם עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למען תזכור את-יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך:

(E) SHMOS (6) שמו"ס (טז: ט)

³ Moses said to the people, "Remember this day on which you departed from Egypt, from the house of bondage, for with a strong hand God removed you from here, and therefore chametz may not be eaten."

וילאמר משה אל-העם וזכור את-היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יהוה אתכם מזה ולא יאכל חמץ:

(F) 1810 (7) שמו"ס (יז: כ)

²⁰ You shall not eat any leavening; in all your dwellings shall you eat matzos."

כל-מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות:

(G) 1810 (8) שמו"ס (יח: ט)

¹ Matzos shall be eaten throughout the seven-day period; no chametz may be seen in your possession, nor may leaven be seen in your possession in all your borders.

מצות יאכל את שבעת הימים ולא-יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל-גבולך:

(H) 1810 (9) שמו"ס (יט: ט)

¹⁹ "For seven days, leaven may not be found in your houses, for anyone who eats leavening --- that soul shall be cut off from the assembly of Israel, whether a convert or a native of the land

שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל-אכל מומצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת

WHAT EXACTLY IS CHAMETZ?

פרק חמישי

א אין אסור משום חמץ בפסח אלא חמשת מיני דגן בלבד. והם שני מיני חטים שהן החטה והכוסמת. ושלשת מיני השעורים שהן השעורה ושבולת שועל והשיפון. אבל הקטניות כגון אורז ודוחן ופולים ועדשים וכיוצא בהן אין בהן משום חמץ אלא אפילו לש קמח אורז וכיוצא בו ברותחין וכסהו בכגדים עד שנתפח כמו בצק שהחמיץ הרי זה מותר באכילה שאין זה חמוץ אלא סרחון :

RAMBA (10) פ"ה (ח"ו) (כ"ג) (כ"ד)

SHULCHAN ARUCH (11) אור (א"ו, ט"ז)

א אלו דברים (א) שיוצאים בהם ידי חובת מצה: בחטים ובשעורים ובכסמין ובשבלת-שועל ובשפון (ב) והמנהג לקח לכתחלה חטים (מהרי"ל), (ג) יאכל לא בארז (ד) ושאר מיני (ה) קטניות, וגם אינם באים (ה) לידי חמוץ, יומתר לעשות מהם תבשיל: הגה (ו) *ויש אוסרים (טור והג"מ פ"ה ומרדכי פ"כ"ש). והמנהג באשפנו להחמיר, (ז) ואין לשנות. מיהו, פשוט דאין אוסרים בדיעבד (ח) אם נפלו (ט) תוך (ב) התבשיל, (י) וכן מתר (ג) להדליק בשמנים הנעשים מהם, (יא) ואינו אוסרין אם נפלו לתוך

SHULCHAN ARUCH (12) י"ז (ט"ו, ט"ז)

ב (יא) ולא יניחו העסה (יב) בלא עסק (יג) ונאפלו רגע אחד, הן כל זמן שמתעסקים בו, אפלו (ח) כל היום, אינו מחמיץ. *ואם הניחו בלא עסק שעור מיל (יד) הרי חמץ, ושעור מיל (טו) *הוי (טז) רביעית שעה וחלק מעשרים מן השעה. הגה ויש להחמיר למהר בענין עשיית המצות, (טז) כי יש לחש שהשחיות (יז) יצטרפו לשעור מיל או שיהיה במקום חם (יז) שממהר להחמיץ (הגמ"י פ"ה ומרדכי פרק אלו עוברין). *ואחר שנתעסקו בפצק ונתחמם בידיהם, אם יניחוהו בלא עסק (יח) מיד יחמיץ. *ואם התחילו בשתי עסות כאחד והחמיצה האחת, בידוע שהחמיצה גם השנית, (יט) אפלו אין רואין בה סימני (יא) חמוץ. *ואם החמיצה (כ) עד שיש בה סדקים, אפלו לא נתערבו הסדקים זה בזה אלא אחד הולך הנה ואחד הולך הנה, הרי חמץ גמור והאוכלו חייב ברת. ואם אין בו סדק, אלא (יב) הכסיפו (פרוש, נשתנה מראיתו ללבן, ערוך) פניו כאדם שעמדו שעותיו, [*] (כא) האוכלו פטור: הגה ואם המצה עשויה וירא שלא תבוא לידי חמוץ, (כב) מתר לשכרה ולחזר לעשותה כדי שהעסק יבטל החמוץ, מיהו, (כג) טוב לזהר לכתחלה (מהרי"ל כ"ס אגודה ורוקח):

SHULCHAN ARUCH (13) י"ח (ט"ו, ט"ז)

א (א) חמץ בפסח אסור תערבתו בין במינו בין שלא במינו (ב) *כבמשוהו, אפלו (ג) בהנאה. הגה וצריך לשרף הכל, (ג) ולא סגי בפדיון דמי החמץ (ג) ולמכר השאר (מרדכי פ"ק דפסחים ופסקי מהרא"י סימן קסד ותשובת מהר"י בר"ן). מיהו, (ד) כלים (ד) כלים (ז) שנתבשל בהם מתרים לאחר הפסח ואין צריכים שביכה או הגעלה (ד"ע ותוס' פ"כ"ש).

RASHI (15) כ"ט

טעמים (כ"ט) : שלא נחמט. כמי בזמנו אסור ואע"פ דאית ליה לרש בכל איסורין שלא במינו בזמן טעם רש גזר בחמץ בזמנו הואיל ובכרת הוא שלא במינו אטו מינו ואע"פ דבחלב ודס לא גזר שלא במינו אטו מינו ההס הוא דבדילוי מיניה אבל חמץ לא בדילוי מיניה הואיל ואוכלו כל ימות השנה :

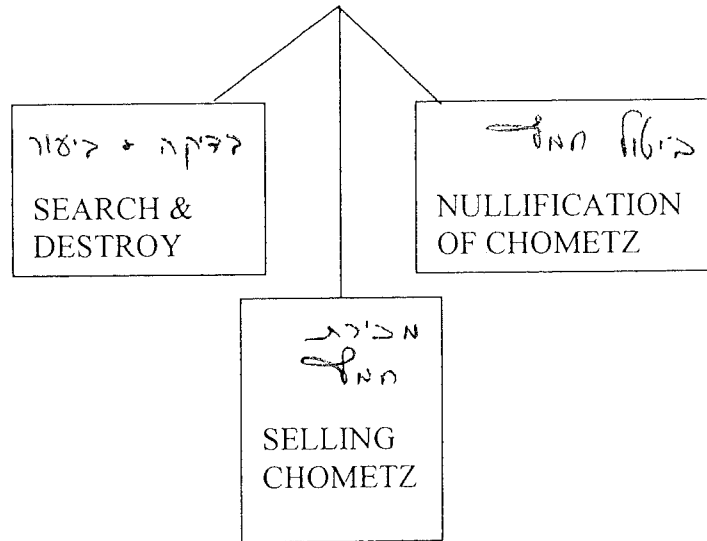
RAMBAM (14) כ"ט

ט חמץ בפסח אע"פ שהוא מאיסורי תורה אינו בכללות אלו לפי שאין התערובת אסורה לעולם שהרי לאחר הפסח תהיה כל התערובת מותרת כמו שביארנו. לפיכך אסור בכל שהוא בין במינו בין שלא במינו

TASHBISU

תשביסו

(MITZVAH #1)

(ה) פסחים (16) PESACHIM

The Gemara elaborates upon the prohibition against owning chametz:

„שבעת ימים שאר – The Rabbis taught in a Baraisa: – תנו רבנן
 „לא ימצא בבתיהם” – The verse states:^[4] FOR A SEVEN-DAY PERIOD
 LEAVEN SHALL NOT BE FOUND IN YOUR HOMES. – מה תלמוד לומר
 „הלא כבר נאמר – [לא יראה לך חמץ] ולא יראה לך שאר בכל-גבולך”
 „[לא יראה לך חמץ] ולא יראה לך שאר בכל-גבולך” – WHY, IT IS
 ALREADY STATED: [CHAMETZ SHALL NOT BE SEEN TO YOU,] AND
 LEAVEN SHALL NOT BE SEEN TO YOU IN ALL YOUR BORDERS.^[5] Since

one's house is included in his borders, this verse already indicates
 that leaven may not be found in one's house. „לא – לפי שנאמר
 „יראה לך שאר” – However, SINCE IT IS STATED: LEAVEN SHALL NOT
 BE SEEN TO YOU, – ש"לך אי אתה רואה – from which we infer that
 YOURS YOU MAY NOT SEE, – אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה –
 BUT YOU MAY SEE THAT OF OTHERS [i.e. gentiles] AND THAT OF THE
 MOST HIGH [i.e. the Temple],^[6] – יכול יטמין – IT COULD BE thought
 that ONE MAY HIDE his own chametz so that it will not be seen^[7]
 – ויקבל פקדונות מן הנכרים – AND that HE MAY ACCEPT DEPOSITS
 FROM GENTILES, since that chametz is not his. „לא – תלמוד לומר
 „ימצא” – [THE VERSE] therefore STATES: IT SHALL NOT BE FOUND, to
 prohibit keeping chametz in both of those circumstances.^[8]

(א) בורחין (17) מוטה בורחין (17) MISHNA BERURA

(ב) בורחין וכו'. וגם צריך לבטל או את החמץ, וכולקמן בסימן חלד סעיף כ. (ג) ומן התורה באחד מהן סגי.
 דכשמבטלו בלבו ומפקירו, שוב אינו שלו ואינו עובר עליו, וכל-שכן בשבדקו ומחפש אחריו ומכערו מן העולם, אלא שח"ל החמיר
 דלא סגי באחד מהם אלא בשניהם דוקא, לפי שחששו: אחר שהבטול תלוי במחשבתו של בני-אדם ובדעותיהן, אולי ירע בעיני האדם
 שיש לו חמץ בעד כמה אלפים להפקיר, ואף שבפניו יאמר שיהיה בטל והפקרו וחשיב כעפרא, מכל מקום לבו לא-כן יחשב ולא יבטלנו
 בלב שלם, והרי הוא עובר בכל יראה, שהרי לא הוציא מביתו; ועוד, שמה מתוך שרגילין בו כל השנה, אם יהיה בביתו ורשותו גוררין
 שישב ויבוא לאכל, ולכן תקנו ח"ל שאף-על-פי שמבטל לא סגי, אלא צריך לבדק לכערו מן העולם, ומכל מקום צריך לבטל גם-כן.
 שמה לא יברק יפה וימצא חמץ בפסח ויעבר עליו.

WHY CAN'T I JUST WAIT TO FIND CHOMETZ ON PESACH?

מ"ב (18) נ"ג קדורה (ס' ג' 1138)

ב (ו) מיד פליגה יבטלנו. הטעם הוא, (ט) ראף-על-גב דמראויתא בכדיקה לכד סגי, דמן התורה סגי באחד מהן, או כבעור או כבטול, (י) דאפלו אם ישאר שם חמץ בבית אינו עובר עליו כל זמן שלא נודע לו, כיון שבדק היטב ועשה כל מה שמטל עליו, מכל מקום חכמים חששו שמא ימצא גלוסקא יפה שאינה נבטלת מעצמה כמו פרוזין, (יא) וישהה מעט קדם שישקפנו ויעבר עליו בכל יראה, אבל אם יבטלנו, שוב אינו עובר בכל גוני בכל יראה, דהוי הפקר ולא דילה הוא: י'

מ"ב (19) נ"ד (ס' ג' 16)

שמנים בדיקה בביתו הוא משיר לאו התדירי, וזוהי קמח לעכו"ם, וכן בתשובת חתם סופר סימן קלא דעתו להקל בשמנים מצות בדיקה בשאר חדרים, וכן בספר אשל-אברהם כתב דמסתברא להקל וכן פשוט המנהג, עין שם, אף שצריך לזהר שיבאר בעת המכירה, שמוכר לו החדר וכל החמץ הנמצא בו (כדי לכלל בזה גם החמץ הנמצא בחורין וכסדקין), ולא יאמר לו בסתמא שמוכר לו החדר והיי"ש והשכר הנמצא בו [פתחי תשובה]. ומכל מקום אף דאין למחות ביד המקליו, המוכר ביום י"ג שפיר צדיף טפי. כתבו האחרונים: כל שלשים יום צריך לעין בכל דבר שעושה, שלא ישאר בו חמץ באופן שלא יוכל להסירו בנקל:

מ"ב (20) ש"ח אר"ח

ב [*] (טו) חתיב אדם להיות שמח וטוב-לב (טו) במועד, הוא ואשתו ובניו

מ"ב (21) נ"ה

אדם להיות שמח וכו'. והוא מצות עשה מן התורה, דכתיב "ושמחת בחגך", ונוהגת גם בנשים [שע"ת בשם השאגת-אריה]:

PRACTICE RULES FOR SEARCHING FOR CHOMETZ

1) If during the year chometz is not brought to a particular place or area, there is no need for it to be cleaned or checked for chametz.

מ"ב (22) פסחים

Mishnah The tractate begins with the first mitzvah associated with the Passover festival – the search for chametz:

The night of the fourteenth of Nissan^[1] – we search for the chametz by the light of a candle.^[2] Any place into which chametz is not usually brought does not require searching.^[3] Then in what instance did [the Sages] say below: Two rows of a wine cellar must be searched? I.e. since no search is needed in a place into which chametz is not brought, how do we account for the law given below in the Mishnah that two rows of a wine cellar must be searched?^[4] It refers to a place, i.e. a type of wine cellar, into which chametz is brought.^[5]

מ"ב (23) ש"ח אר"ח

ג יבדק כל המקומות (יג) שיש לחש שמא הכניסו בהם חמץ, ולכן (יד) כל חדרי הבית והעליות צריכים בדיקה, שפעמים אדם נכנס בהם ופתו כידו: "אכל אוצרות יין (ד) (טו) שאין מסתפק (טו) מהם, וכן מתבין וביוצא בו, (יז) אינם צריכים בדיקה:

מ"ב (25) נ"ז

טפחים. שמן הסתם לא נשתמשו בו, (כ) אבל אם ידוע לו שנשתמשו בהן חמץ באותה שנה אפלו פעם אחת, הרי הן צריכים בדיקה. ובכית שהתינוקות מצויין בו, (כח) בכל גוני צריכין בדיקה, שמא הניחו שם התינוקות מעט חמץ.

מ"ב (24) נ"ז

צריכים בדיקה. שמסתמא אין מכניסין בהן חמץ, אלא-אם-כן ידוע (יז) אינם (כו) שהכניס בהם חמץ:

2) If an item is not used on Pesach, there is no need for it to be cleaned or checked, provided it will be sealed away and the chametz on it sold.

3) Crumbs that are inedible even by a dog are not considered chametz, even if they are bigger than a k'zias (30 grams).

(ס"ג ק"א) ז"ל (26) SHULCHAN ARUCH

ב יתפת עצמה (ס) (ט) שעפשה הונפסלה (י) מלאכל הכלב, (יא) ומלוגמא (יב) שנסרחה, אינו חיב לבער.

4) There is no need to check for crumbs less than a k'zias if they are dirty or soiled and wouldn't be edible by a human.

(ל"ג ק"א) ז"ל (27) MB

: (לג) ואם לאו חיב לבער. ודוקא פשיש בין הכל כזית דאז הכלי מצרפו, אבל כשלא נשאר בין הכל כזית אין צריך לבערו ואפלו אין עשוי לחזק, וכדמוכח בסעיף יא. (נו) אכן באמת יש מחלקת בין הפוסקים בזה, דרעת הרבה פוסקים דאפלו פחות מכזית צריך בעור; ודוקא כשראוי לאכילה קצת, אבל אם היה מטנף קצת ופחות מכזית אין צריך לבער לכלי עלמא:

Therefore, we are searching only for...

- **Chametz that will be exposed on Pesach**
- **Chametz which is less than a k'zias and edible by a human**
- **Chametz which is more than a k'zias and edible by a dog**